

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Brassó, Nagy- s Czerna-utca sarkán
Papp F. utorraktára fölött, 1. em.
Papp F. szerkesztő hétköznapokon délelőtti
9-11 óra között,
Szombat, szombat-utca 325. sz. a.,
hol minden délután alálható
A lap szellemi részét illető min-
den közlemény, valamint
előfizetési pénzek és hirdetések
hírműteresen de küldendők
Kéziratot vissza nem adnak.

BRASSÓ

ELŐFIZETÉSEK: AK
helyben házhoz hordva v. vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt, fél évre 3 frt 50 kr
negyed évre 1 frt 80 kr.
Külföldre egész évre 20 frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos gármond-sor helye 5 kr (1-10 so
helye 50 kr.) Nagyobb és többszöri hird-
etéseknek kedvezmény.
Minden egye. hirdetés bélyegdíj: 30 kr
Nyílt-tér 8000 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizet.

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.

A brassói és erzsébetvárosi kir. törvényszékek s ezekhez tartozó brassói, fogarasi, hosszufalusi s zernesti, liszö-szentmártoni, erzsébetvárosi hosszúaszói, köhalmi, medgyesi, nagy-sinkai, segesvári s szegedi, ágothaikir. járásbírók hivatalos hirdetője.

MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÜTÖRTÖKÖN s SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban a kiadóhivatalban; Budapesten: Lang Lipót, Haasenstein s Vogler János, Dukes s Mezei, Goldberger A., Eckstein Bernát; Bécsben: Daube s társa, Haasenstein és Vogler Otto Maasz, Schalek Henrik, Oppel Alajos, Dukes M.; Berlinben: Rudolf Mosse; Frankfurtban: Daube G. L. és társa hirdetési irodájában.

75-ik szám.

Brassó, Csütörtök, július 5-én.

IV. évfolyam 1888.

Felhívás előfizetésre.

Négy év óta küzd a „Brassó” a legszen-
tebb célért: magyarságunk tömörítése-, az állam-
eszmé terjesztése- s a nemzetiségek közötti béke
helyreállításáért.

Brassóban, ezen maroknyi, önerejére utalt
magyarság között a fokozott igényeknek meg-
felelő magyar lapot kiadni, nagy áldozat.

Ez áldozat hathatós támogatást igényel.
Művelt magyar közönségünk van erre hivatva
s első sorban a határszéli megyék magyarsága,
melynek érdekei azonosak e lap érdekeivel.

A „Brassó” hazánk több jeles publicis-
tája szellemi támogatásával dicsekedhetik; irány-
ezikkeit is nagyobbára ezek írják.

Román és szász lapszemléink specialitá-
sok hírlapirodalmunkban.

Széles körű összeköttetések folytán azon
kellemes helyzetben vagyunk, hogy gyorsan
tudósítunk mindenről. Táviratainkból ugyanakkor
értesül a közönség Erdélyben hazánk s a külföld
eseményeiről, mint a fővárosi közönség a saját
lapjaiból, rendesen tehát két nappal előbb,
mint az ideérkező budapesti lapokból.

Tárczánk jeles írók termékeiből áll. Szí-
vesen nyújtunk tért a vidéki érdekeknek, sőt
Fogarasi, Kis- és Nagy-Küküllő és Szegedi me-
gyéknek külön rovatai is vannak.

Szóval lapunk azon van, hogy a közön-
ség igényeit minden tekintetben kielégítse.

Az olvasónak jó lapot igyekszünk nyuj-
tani, s e mellett valóságos hazafias missziót
teljesítő vállalatot támogat.

A jövő hó elsejével negyedik évfolyamunk
második felébe lépünk. A bizonytalan poli-
tikai helyzet, nemkülönben az itt tartandó na-
gyobb ünnepélyességek különös érdeket fognak
a jövő évnegyedben lapunknak kölcsönözni.

Mi nem riadunk vissza áldozattól, csak
kérjük ennek fejében a szíves támogatást. A
kik eddig is támogattak, fogadják érte köszö-
netünket; de kérjük jövőre is szíves támoga-
sukat s lapunk szíves terjesztését. Vajha min-
den t. előfizetőnk csak egy-egy új előfizetőt
szerezne!

Ismételten kérjük a n. é. közönség jóin-
dulatu támogatását.

A „BRASSÓ” szerkesztősége
és kiadóhivatala.

A zendülő Erdély.

Néhány nappal ezelőtt Bukarestben az a
hír volt elterjedve, hogy Erdélyben a parasz-
tok fellázadtak. E hír elhatott egészen Buda-
pestig. Most ismét olvassuk a román kormány
hivatalos lapjában, a „Telegraphul”-ban, hogy
Erdélyben muszka pénzen szított parasztláza-
dás van készülöben.

Az első hír kétségkívül Hitrovo úr vala-
melyik titkos ágensét vallja forrásaul; a má-
sodik, az újabb figyelmeztetés akar lenni Ro-
mánia részéről, hogy ügyeljünk, mert a muszka
nemcsak Bulgáriában rendez puccokat, nem-
csak Szerbiában provokál egyenetlenségeket s
nemcsak a romániai parasztságot bujtogatja a
kormány s trón ellen, hanem szerencsét pró-
bál Erdélyben is, hogy így négy helyen rob-
banva fel egyszerre az akna, könnyebb lenne
neki megközelíteni célját.

Nem először hangzanak most e hangok.
Ez aggodalom csaknem állandó, — holott mi
egész bizton érezzük magunkat s legkevésbé
sem tartunk attól, hogy minket egy román
parasztlázadás békétlenítsen.

A legutóbbi sajnálatra méltó földvári eset,
mely némely fővárosi lapban is azt az aggo-
dalmat kelté fel, hogy Erdély veszélyeztetve
van, Erdély forrni kezd, — nem lehet elég
ok arra, hogy bárki is parasztlázadástól féljen
ez idő szerint Erdélyben.

A földvári eset nem a legelső, melyet Ma-
gyarországon a tagosítás előidézt. A nép fél a
tagosítástól, akár az ördögtől. Fogalma sincs
róla, hogy az tulajdonképen micsoda. Csak
azt hiszi, hogy most már elveszik mindenét,
a gazdagabb elnyeli őt. Ehhez járul még, hogy
lelketlen izgatók öncézljukra izgatják a népet
s így kész a lázadás.

Igy volt Földváron is. A törvény hiva-
tása lesz kinyomozni a főczinkost és ártalmat-
lanná tenni.

De ebből még nem lehet azt a követke-
zetést vonni, hogy Erdély forrong, hogy itt
parasztlázadás van kitöröben. — Ha kerülni
akarjuk a földvárihoz hasonló eseteket, két
mód van reá. Először: okkal-móddal felvilágo-
sítani a népet a tagosítás tenger előnyeiről, s
másodsor: ha mégis előfordulnak ily esetek,
mint a földvári, a törvény minden szigorával

érvényt szerezni a törvénynek, a megszakított
tárgyalást karhatalommal is keresztülvinni. —
Vagy van igazság, vagy nincs.

Az első esetben a nép felvilágosíttatni fog
s nem lehetetlen, hogy belátja az előnyöket,
feltéve, hogy bizalmasai oktatják s nem olya-
nok, kiknek már eleve nem ad hitelt. A má-
sodik esetben törvénytisztletet tanul a nép, s
mindkét esetben biztosítva lesz a nyugalom.

Ez a tagosítással.

De erdélyi parasztlázadástól, muszka pén-
zen szított zendülésektől legkevésbé sem tar-
tunk. A rég mult idöket mi nem vesszük
példa gyanánt. Azok más viszonyok voltak.
De ma nem tételezzük fel az oláh népről, hogy
az bárkinek is lépze menjen.

Először: nincs oka reá. Igaz, hogy ak-
kor sem volt s a felbőszült tömeg nem keres
okokat. A népet nem higgadt megfontolás, ha-
nem szenvedélyek vezérlik. Ámde feltéve —
de meg nem engedve — még azt is, hogy
megtörténhetnék; hogy azok a lelketlen izga-
tások, melyek a románoknál napirenden van-
nak; hogy a román lapok s népvezetők által
szórt szikrák tüzet fognának: még akkor sem
félünk, mert nem alszunk, hanem ébren va-
gyunk. Törvényhatóságaink élén oly egyének
állanak, kiknek mindegyike egy-egy őrszem.
Akárhon ténne fel fejét a mérges kígyó, nyom-
ban levágnák.

Mi nem tartunk a muszka intriguáktól,
sőt nem is hiszszük, hogy a muszkák abban
a borzasztó tévedésben ringassák magukat,
hogy Erdélyben egyáltalában zavart provo-
kálhassanak. Szó sincs róla.

Igaz ugyan, hogy nálunk a nemzetiségi
mozgalmak kissé messze nyulnak már is; az
is igaz, hogy nálunk a nemzetiségi izgatónak
s rosszlelkű kóklereknek nagyon bő terük van
veszélyes munkájuk számára. De viszont az is
tagadhatatlan, hogy minden izgatás dacára,
nemzetiségeink — a népet értjük — ha arra
került a sor, mindig törvénytisztletet tanu-
sítottak.

Egy kivételes esetből az általánosra kö-
vetkeztetni nem lehet, s így ez esetben is na-
gyon helytelen, ha a földvári zendülő parasz-
tok azonosíttatnak az egész erdélyi oláhsággal.
— Mi valójában ismerjük a helyzetet. Nem
ringatjuk magunkat csalfa reményekben, nem

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Egy levél.

— Novellette. —
(Folytatás.)

8)

Itt szünetet tartott, szemlélve Hedvig változott
arcszínét és tapogatva ütérét. Azután így folytató:

— Ön be fogja látni, hogy ha nem is felelősséggel,
de legalább felvilágosítással tartozik azoknak, kik ön-
hez szeretettel ragaszkodnak. Már pedig nem hiszem,
hogy volna e világon ember, a ki önt jobban szereti,
mint férje. Hogy mennyire szereti önt s mily kimélet-
tel viseltetik irányában, bizonyítja az is, hogy a mióta
kegyed eszméletére tért, soha sem közelített ide, mert
nem akarta, hogy ön tekintetében esetleg a legpará-
nyibb nyomát is lássa a szemrehányásnak. A mig
azonban kegyed eszméletlen állapotban feküdt, egy
pillanatra sem távozott ágyától; ő ápolta önt s pedig
bámulatra méltó önfeláldozással, holott az ön szeren-
csétlensége reá is oly hatással volt, hogy komoly ag-
godalmaim voltak, miszerint ő is súlyos betegségbe
esik. Ha nincs kifogása ellene, úgy közölni fogom fér-
jével, hogy holnap elvárja látogatását.

Ezzel az orvos eltávozott, magára hagyva a sze-
rencsétlen nőt érzelmei s gondolatai nagy tömkelegé-
ben. Szavai úgy hatottak reá, mint a bódító ital. A
mit szerelemről, részvétről mondott, az egy perczig

kimondhatatlanul jól esett szívének; de a másik perc-
ben azt hitte, hogy férje képes volt az orvost is félre-
vezetni. S ekkor a kellemes érzetet a felháborodás
nyomta el s ő érezni vélte, hogy gyűlöli e férfit, ki
most férje.

Az egész napot izgatottan tölté el, éjjele álmat-
lan volt, nappala kinteljes. Izgatottan készült a talál-
kozásra, meg akarja mondani neki: mennyire gyűlöli
s megveti őt. Tizszeresen készült viszonzni szemre-
hányásait, ha bátorsága volna, őt azokkal illetni.

D azért mégis remegett egész testében, mikor
az öreg Anna segítségével most először vett fel más
ruhát, mint a negligét. Vajjon női hiuság volt-e, avagy
öntudatlanul történt-e, hogy nagyobb fájdalmat okoz-
zon a férfinak, kinek a legközelebbi órában ki fogja
jelenteni, hogy örökre elveszté, avagy valami titkoz-
tos bizonytalanság volt-e, a mi arra indítá az üdülő
beteg, hogy ma diszesebben öltözködjék? Hedvig
érezte, hogy neki ma szebben kell öltözködnie, mint
valaha. Érezte, hogy nem szabad gyenge beteg gyanánt
a megvetett férj elé lépnie, hanem büszke nő gya-
nánt, kinek joga van felelősségre vonni.

Sötét bársonyruhát választott. Ez által arca hal-
ványosága s homlokán a vörös sebhely sokkal inkább
lépett előtérbe, de a mellett világossárga szalagjaival
csak emelte arca érdekességét.

Egy karszéken tölték be Hedviget egy kis terembe,

hol az orvos még egyszer meglátogatta s mosolyogva
nyilvánította elég erősnek, hogy még a legizgatottabb
tanácskozást is kitartsa.

Azután ő is eltávozott s Hedvig magára maradt.
Érezte, mily hangosan dobog a szíve, hogy keble majd
meghasadt. Érezte, mennyire remeg az izgatottságtól,
mig végre halk léptekek hallott kívülről, melyek mindin-
kább közeledtek az ajtóhoz.

Az ajtón halk koczogás hallszik. „Szabad!” ki-
áltja Hedvig lesütött szemmel s már hallja is az ajtó
felnyíltát. Egy láthatatlan erő kényszeríté, felemelni
fejét s az ajtó felé nézni.

Férje lépett be rajta. Láttá, hogy sötét polgári
ruha van rajta, hogy arca halvány s szemei a földre
szeglettek. Hedvig oly fürkésző szemekkel nézte, mint
még soha életében s e perczben úgy érezte, hogy szíve
megreped. Ime a férj, kit oly annyira szeretett s a
ki őt oly gyalázatosan megcsalta. Nagy fájdalommal
fojthatá csak el könnyeit; de az izgatottság s felhábo-
rodás, melyek bensejében dühöngtek, megakadályozták
abban, hogy csak egy szóval is üdvözlje férjét, avagy
csak egy szóval is jelezze, mikép tudja, hogy miről
van most szó.

— Kérettem önt — kezdé a férfi — találkozásra
s miután ön szíves volt bejegyezését adni, orvosi
barátunk engedélyt adott arra már. Ne féljen! Nem
fogom felizgatni; de beszélnem kell önrel, ha talán
nem is volna kellemes, a mit mondani akarok.

látjuk virágosabbnak a helyzetet, mint a minő, de az ördögöt sem festjük a falra.

De ha ez alkalomból a lelketlen izgatókra komolyan kerülne a sor: annak csak örvendene minden igaz hazafi.

Belföld.

Brassó, július 4. (**Gazdasági retorziók Olaszország ellen.**) Mint a »Pester Correspondenz«-nek Bécsből jelentik, Ausztria-Magyarország, mindkét állam kormányának egyetértő eljárása alapján, arra készül, hogy minden olasz eredetű szalonna, füstölt és kolbászhoz való hus behozatalát megtiltsa. Ez megtorlási intézkedés Olaszország ellen, mely tisztán gazdasági, illetve fiskális okokból az osztrák-magyar eredetű ugyanezen cikkek bevitelét Olaszországba egyszerre megtiltja, jöllehet egészségügyi tekintetben épen nincs ok, mely ezen prohibíciót csak né mileg is igazolná.

Brassó, júl. 4. (**A horvát tartománygyűlés**) hét-fői ülésén folytatták az iskola-törvényjavaslat tárgyalását. A mérsékelt ellenzék és vele rokon frakciók nem vettek részt a vitában, míg a szélsőbaloldaltól többen szólaltak föl a javaslat ellen. E részről azt hozták föl, hogy a javaslat azon rendelkezése, hogy a tanítói állás egyik mellőzhetlen kvalifikációját a magyar-horvát állampolgárság képezi, tág tért nyit a magyarosításnak. A bán nyomban helyreigazította eme téves felfogást, a mennyiben idézte a javaslat azon rendelkezését, mely szerint az oktatási nyelv horvát és csak oly helyeken, a hol tulnyomó számban vannak más nemzetiségbeliek, mint Szlavonia több helyiségében, más az oktatási nyelv, a horvát nyelv azonban ott is kötelező. Ha szó van valamely nyelv elterjesztéséről, úgy ezt csak a horvát nyelvről lehet állítani. — Miskatovics és Pazics szellemesen czáfolták az ellenzék ellenvetéseit. Nikolics és Gyurkovics a javaslat mellett szólottak.

Külpolitikai szemle.

Brassó, július 4.

A rendesen jól értesült „Rhein-Westphal. Zeitung” szerint a walesi herczeg legutóbbi berlini tartózkodása alatt oda törekedett, hogy az udvartól politikai természetű engedményeket eszközöljön ki, de ez irányábani fáradsága sikertelen maradt. Az Angolország ellen uralkodó hangulatot eléggé kifejezi az a körülmény, hogy a trónbeszéd Angolországot egy szóval sem említette, a mi a császár kívánságára történt. A Frigyes császár hagyatékából Angolországba vitt iratok tárgyában is erélyes eljárást várnak.

Párisi kormánykörökben II. Vilmos császár utazását Pétervárra akként magyarázzák, hogy a fiatal uralkodó atyja és nagyatyja utolsó akaratnyilvánítását óhajtja megvalósítani. Azt is hangsúlyozzák itteni politikai körökben, hogy Páris és Berlin között jelenleg semminemű diplomáciai nehézségek nem forognak fön, míg a Balkán-kérdés Bécs és Pétervár között ellentétet idéz elő. Párisba azt hiszik, hogy Oroszország eddigi, a szerződések betűjének és szellemének fentartásában és a cselekvés szabadságában nyilvánuló politikai irányát meg fogja változtatni.

Gravelotte-ból francia részről elkövetett határsértést jelentenek. A párisi helyőrség két tisztje ugyanis jun. 15-én d. u. Villers aux Gois mellett átlépve a német határon, magukhoz hívták a közel mezőn mun-

A báró hangja varázshatással volt nevére. Hiába nyomta el heteken keresztül szerelmét, hiába erőltette a közönyösséget; benseje ismét forrni kezdett, forró szerelme ismét felébredt s ő alig volt képes erőt venni magán. De a másik perczen ismét lehűtötte az a rideg »ön«, melylyel férje megszólította.

Izgatottsága a legmagasabb fokot érte el s már alig tarthatá magát, midőn férje — szünet után — ismét folytatá, erős sóhajt lökve ki kebléből:

— Nem kívántam volna e találkozást, ha nem remélném, ez által békét s nyugalmat biztosítani önnek. Nem mint férje jöttem, számot kérni szörnyű tetteért, hanem mint bűnbánó férfiú, ki nem tartja magát érdemesnek az ön bocsánatára, a ki tudja, hogy soha sem teheti jóvá azt, a mit ön ellen vétkezett. Jól tudom, miért követte ön el e végzetes tettet. Megtaláltam az ön zsebében azt a levelet, melyet az a nő írt kegyednek. Ime, visszaadom azt kegyednek, nehogy megfoszszam egyetlen fegyverétől, melyet ellenem bir. Az én eljárásom nem menthető ki.

Ismét szünetet tartott s midőn látta, hogy neje nem felel semmit, folytatá rezgő hangon:

(Folytatása következik.)

kalkodó négy rezonville-i lakost és minekutána azoktól a közelfekvő helységek nevei és az itteni viszonyok felől tudakozódtak volna, a lakosokhoz következőleg szólottak: „Ti 1871. óta nagyon sokat szenvedtetek a német kormányzat nyomása alatt. De ez már nem fog soká tartani, mert nemsokára jövünk, hogy viszhadítsuk Elzász-Lotharingiát.”

Crispi olasz kormányelnöknek De Launay gróf berlini orosz nagykövethoz intézett táviratára Bismarck Herbert gróf levélben válaszolt, melyben ezeket mondja: Németország büszke rá, hogy Olaszország barátjának vallhatja magát. — A császár e gondolatnak akart a trónbeszédben kifejezést adni. Örvendek, hogy Crispi kormányelnök távirata által megerősítve látom, hogy a császár szavait megértették.

Bolgár részről hivatalosan megczáfolják azt a hirt, mintha a konstantinápolyi német ügyvivő felszólította volna a portát, hogy tegyen lépéseket az iránt, hogy bocsássák el a hadseregéből azt a két bolgár tisztet, kik állítólag Ruszcsuk mellett a czár arczképét megsértették, továbbá, hogy az orosz lobogót 21 ágyulövéssel üdvözölték. A »Trnowska Constitutia«, Kara-velov lapja által közölt azon incidens ügyében, mely szerint Sophia közelében a II. Sándor czár és Bulgária felszabadításának emlékére emelt szobrot lövések által újból megsértették, rögtön szigorú vizsgálatot rendeltek el, a mely ki fogja deríteni, hogy az említett incidens most történt-e, vagy pedig egy már két év előtt történt eseményről van-e szó, a mikor a szobor feliratát revolver-lövésekkel megsértették, de az illető tettesek el is vették büntetésüket.

Vilmos császár misszió-útja.

Budapest, 1888. július 3.

Az ifjú német császár tanácsában el lett határozva, már a legközelebbi napokban diszlátogatást tenni a minden oroszok czárjánál és személyes érintkezés által szankezionálni azon baráti s rokon érzelmeiket, melyeket a német birodalmi gyűlés előtt felolvasott trónbeszédében oly nyomatékosan hangsúlyozott. — A fenkölt s méltóságteljes ifjú uralkodó vállalkozása emberileg szép, politikailag hasznos; valóságos misszió út, és ha sikerül neki a czárt és tanácsosait megtéríteni, őket azon tévutakról, melyeken az utóbbi években haladtak, ismét a becsületes, őszinte béke ösvényére vezetni: akkor Európának, az emberiségnek és ezek művelődési és fejlődési érdekeinek megbecsülhetetlen szolgálatot tett.

Miután Ausztria-Magyarország valóban a békét és csak a békét akarja, miután önmagának absolute semmi külön előnyt, terület- vagy hatalom-növekvést szerezni nem akar: Vilmos császár kísérlete, Oroszországot szorosabban fűzni Németországhoz és így Németország békepolitikájához is, csak szívesen fogadott dolog lehet. Annival szívesebben fogadott, mert minden kételyen kívül áll, hogy a Németbirodalom a vele újból megbarátkozott Oroszország kedvéért sem fog tőlünk olyasmit várni, a mi méltóságunkkal és vitális érdekeinkkel ellenkezik.

Ha Vilmos császár baráti kézzel egyezséget akar létesíteni köztünk és Oroszország közt, az még a bolgár kérdés bevonása mellett is megtörténhetik oly módon, hogy Oroszország nyer mellette, a nélkül, hogy mi veszítsenénk.

Bulgária nem miattunk, hanem Bulgária miatt érdekel bennünket. Ha találnak megoldást, mely Oroszország jogos aspirációit — mert ki sem tagadja, hogy ilyenek is vannak a czár jogosulatlan, szeszélyből s uralomvágyból eredt követeléseinek kívül — és egyúttal a fiatal Balkán-államok önálló politikai és kulturális érdekeit is figyelembe veszi: akkor mi bizonynyal nem fogunk akadékoskodni, hanem inkább elősegítjük az ügyet; ha ily megoldást nem találnak, akkor minden a régiiben marad s az általános helyzeten mit sem fog változtatni Vilmos és Sándor császárok személyes barátságának hőfoka.

A szövetséges Németbirodalom szeretetét bizonyára akarjuk, mindnyájunk szívének óhaja, hogy a szövetségi viszony bensősége olyan maradjon, a minővé az a Sas Vilmos és a Nemes Frigyes alatt virágzott; szükség esetén azonban meg kell elégednünk szövetségesünk hűségével is, ez pedig ki van próbálva, kétségtelen minden időre s Németországnak bármely más hatalommal való minden olyan tranzakcióját kizárja, mely nekünk ártathatna.

Legjobb kívánataink kísérik az ifjú német császárt békepolitikai útján.

Román lapszemle.

Izmos vezércikk kerekedett ki a »Gazeta« számára a »Kolozsvár« ó-radnai tudósítójának egyik közlebbi leveléből. A radnai tudósító azon reményét fejezi ki, hogy az ottani magyarságnak az Emke. se-

gítségével sikerülni fog Radnán magyar óvodát állítani, hogy így az elrománosodott román. katolikus hitű bányászok gyermekei már 3—6 éves korukban annyira elsajátíthassák anyanyelvüket, hogy az elemi iskolába lépve, nyomban az elemi ismeretek tanulásához foghassanak.

Csak még ez volt hátra, hogy a »Gazeta« szívét a keserűség előntse annyira, hogy ne akarjon megvilgasztalódni. A »Gaz.« szerint a kultur-egyletnek nincs más czélja, mint a magyarosítás. A magyar lapok azal vádolják a szegény Gazetát, hogy: »Ő gyűlölséget és ellenségeskedést hint a magyar nemzet ellen, midőn azt írja, hogy az állami iskoláknak és az Emkének egyetlen czélja a magyarosítás.«

Nem árt, ha megpróbáljuk megvigasztalni a bánatos szívű Gazetát, más szóval, ha t. olvasóinkat a radnai viszonyokról tájékoztatni igyekezünk, mert a Gazetával szemben úgy is falra hánynók a főtelen borsót. A radnai bányászok nem románok, hanem román. katolikus és ev. ref. magyarok. Megegett azonban rajtok az, a mi az erdélyi részekben nagyon sok helyen megtörtént, t. i. hogy a nagyobb tömeg magához szivta a kisebbit, más szóval, hogy bár volt egy gyenge román. kath. iskola és volt s van ma is templomuk és magyar papjuk, ennek dacára a magyarságtól teljesen el lévén szigetelve, teljesen eloláhosodtak. 1848. előtt és azután az abszolutizmus alatt ez kényelmesen megtörténhetett s még az illető egyházi hatóságot sem lehet e miatt hibáztatni, mert ez azon telep helyzeténél fogva kikerülhetetlen volt. A magyar alkotmány helyreállítása s a magyar tanügy fellendülése után, maguk a radnai bányászok kérték az állami iskola felállítását, a mi 1876. őszén meg is történt, két tanító és egy tanítónő s később még egy faragó-tanító is neveztetvén ki.

Ezek a tanítók ott dícséretesen működnek 12 év óta, de arra a tapasztalásra is jutottak, hogy a 6—12 évi mindennapi iskola nem képes a teljesen elrománosodott magyarokat magyarul megtanítani. Ha kilépnek az iskolából, ismét elfelejtik a magyar szót s ott vannak pár év múlva, a hol voltak. Próbálni kellene az óvodával, talán így jobban meggyökereznek szívökben az anyanyelv szeretete. Ha 3 évig óvodába s 6 évig elemi iskolába járnak, mégis több lesz elérve, mint egyedül az elemi iskolával. Az óvoda állításában, tudósító szerint, az Emke. is segítségül lehetne.

E sorok olvasói láthatják, hogy itt szó sincs a radnai gör. kath. románok magyarosításáról, hanem az elrománosodott román. kath. bányászok gyermekeit akarják a magyar nyelvre úgy megtanítani, hogy azt életökben soha el ne felejtsek.

Megengedjük, hogy abba az óvodába egy-egy román is elküldendi gyermekét s az ott megtanul magyarul is anyanyelve mellett. De hol van az megírva, hogy magyar állampolgárnak hátrányára válnék, ha megtanulja az állam nyelvét? Magyarosítás-e az, ha azt mondja a radnai bányász-nép: »En azt akarom, hogy gyermekem tudjon jól beszélni magyarul; elég szegény az, hogy én magyar létemre Magyarországon elrománosodtam, legalább gyermekemet ne érje ez a szegény, mert ha érné, sirva mennék érette a koporsóba!«

Igy állanak a radnai viszonyok és én azt hiszem, hogy e miatt kár megőszülni a Gazetának s igen is úgy van, a mint írja, hogy ő gyűlölséget és ellenségeskedést hinteget, midőn az állami iskolák, a Trefort személye és az Emke. ellen azt hirdeti, hogy más dolguk sincs, mint az, hogy a románokat elmagyarosítsák. Ha a román és szász még egy nyelvet s épen hazája nyelvét megtanulja anyanyelve mellett, hol van ebben elmagyarosítás? Tekintsen a »Gazeta« a moldovai csángókra, hol a községi iskolából teljesen ki van zárva a magyar nyelv s hol felekezeti iskolát a csángók még saját pénzükön sem állíthatnak. — Így tesz-e nálunk a románokkal Trefort, avagy a magyar kormány és közoktatási törvény?

Hát okosabb lesz, nem keseregni.

Czenkalji.

Irodalom.

Gyalui Farkas neve erdélyrészi magyar hírlap-olvasó-közönségünk előtt bizonyára nem ismeretlen. Egyike fiatal, de legtehetségesebb journalistáinknak, kire szép jövő vár azon pályán, melyen csinos tárczáival sok élvezetes órát szerez közönségünknek.

Fiatl íróársunk most két vigjátékot adott ki, mint első önálló művét. Címök: »A virág« és »Jó rutnak lenni.« Mindkettő egy felvonásos, Legouvé Ernő műve, melyeket Gyalui gyönyörű nyelvezettel, szabadon fordított az eredeti francziából. Hogy mi az ára e négy ivre terjedő kötetnek, nem áll rajta. Ajánlva dr. Biasini Domokosnének van.

Első műve alkalmából őszintén üdvözljük Gyalui kollégánkat. Legyen e siker biztatás a jövőre. —

Művét pedig melegen ajánlhatjuk a t. közönségnek. A ki elolvassa, kellemes, élvezetes órát szerzett magának.

*

Szemelvények Balassa Bálint költeményeiből és Szemelvények Trefort Agoston emlékbeszédeiből a tartalma az ujonnan megindult „Tanulók olvasótára” című vállalat 4-dik, illetve 5-dik füzetének, melyet Elischer József főigazgató közreműködésével Jancsó Benedek és Boros Gábor tanárok szerkesztenek. A kitűzött czélt, hogy a tanulók olcsón juthassanak iskolai vagy házi olvasmányokhoz, úgy a szerkesztő, mint a kiadó szem előtt tartják, mert egyrészt a válogatott olvasmányok, másrészt a szép és mégis olcsó kiállítás megérdemli, hogy pártoltassék. Egy-egy füzet ára csak 20 kr, megjelent s kapható Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében. Ugyanő adta ki az 1888. évi Törvények gyűjteményének második füzetét is. Tartalmazza VII-től XII-ik törvényzikket, melyek az állategészségügyről és a tenger alatti kabelekről szólnak.

A közönség köréből. *)

Nyilvános köszönet.

A kőhalmi m. kir. állami népiskola jobb tanulói megjutalmazására az 1887—8-dik tanév végén a következő adományok folytak be:

Boér Mihály 1 frt, Gyertyánosi Ferencz 2 frt, Babos József 1 frt, Jozeffy Gusztáv 1 frt, Balthes Frigyes 1 frt, Szarka Elek 1 frt, Z. P. 1 frt, Lukavszky József 1 frt, Barta Ferencz 1 frt, Végh Albert 2 frt, Téglás István 2 frt, Rácz Sándor 20 kr, Mahr Ádel 50 kr, Hoffman Erzsi 1 frt, Gräser Lajos 1 frt, Martini Adolf 2 frt, Simai Salamon 1 frt, dr. Issekutz Gyula 1 frt, összesen 20 frt 70 kr.

Ezen befolyt összegből a folyó évi június hó 22-ik napján megtartott zárünnepélyen 55 növendék nyert jutalmat.

Fogadják a nemes szívű adományaikért a tanítótestület hálás köszönetét.

Kőhalom, 1888. június 29-én.

Téglás István,
isk. igazgató.

Rácz Sándor,
jegyző.

Helyi és vidéki hírek.

Lapunk mai számához postautalvány van csatolva. Hátalékos t. előfizetőinket kérjük, ennek felhasználásával beküldeni előfizetési díjaikat.

„Aurora”-sorsjegyek. Az „E. M. K. E.” javára kisorsolandó 2500 frt értékű festménynek sorsjegyeiből 150 drb küldetett a brassói választmányhoz. Egy sorsjegy ára 1 frt. Kaphatók Sztérenyi József választmányi titkárnál.

Kisdédóvölgy. Az E. M. K. E. brassói óvintézetei szépen virágoznak. A gyermekek száma napról-napra gyarapodik. A lefolyt hóban a belvárosi intézet 77 gyermek, a bolonyait 66 gyermek látogatta.

„Bethlen-basa” A brassói német lap „Magyarisirung” czímen legújabbán következőket írja: „A magyarosítás mind fesztelenebbül üzetik. Közelebbről Nagy-Küküllő megye főispánja, gróf Bethlen Gábor, ukázt intézett a segesvári polgármesterhez, elrendelve, hogy a városi tanács jövőben magyar nyelven levelezék a törvényhatósággal. E rendelet tárgyában a városi képviselő egyhangulag azon határozatot hozta, hogy kérvényt nyújt be belügyminiszter ur ő exciájához, kérve, ő exciája a törvény alapján tartsa érvényben a városi tanácsnak a megyei hatósággal való hivatalos levelezésben a német nyelvet. Hát Bethlen-basa nem ismeri-e a nemzetiségi törvény 22. §-át? — Hát azt hiszi a brassói német ujság, hogy „Bethlen-basa” érdemesíti az ő akombákumait elolvasásra? Szegény tatár! De különben kár úgy hetvenkedni azal a 22. §-sal, mely különben Bethlen Gábor gróf inkriminált rendeletét nem minősíti törvénytelennek, mert ott vannak ám még ugyanazon törvény 23. s 24. §§-ai s még mások is, melyeket a t. szász városi hatóságok legkevésbé sem respektálnak. Ha a brassói német ujság szerint „Bethlen-basa” törvénysértést követett el, (de csak szerinte!) közte s a szász városi tanácsok közt csak az a különbség, hogy ő 13. évi főispánja után teszi, holott a szász tanácsok a nemzetiségi törvény életbelépte óta szakadatlanul sértik a törvényt. Kár lesz annyit ágálni! A kinek kormos az orra, hallgasson!

A bérkocsik tarifái. A városkapitányság a nagy közönség tájékoztatására az alábbiakban közli a bérkocsik megállapított díjait, felkérve a közönséget, hogy az alábbiakhoz nem alkalmazkodó bérkocsi-tulajdonosokat nála jelentse fel. I. Óraszámra szóló menetek. $\frac{1}{4}$ óra nappal 25 kr, éjjel 40 kr. $\frac{1}{2}$ óra nappal 50 kr, éjjel 70 kr. 1 óra nappal 80 kr, éjjel 1 frt. Minden

megkezdett negyedóra egésznek számítatik s a várakozási idő szintén a teljes időbe számítatik bele. II. Vasutrá vagy vasuttról. Nappal 60 kr, éjjel 80 kr. III. A vámsorompótól 2 kilométernyire terjedő menet az I. számú tarifa szerint számítatik; 2 órán túl terjedő menetnél a IV. sz. tarifa számítatik. VI. Kocsizás a kültelekekre, mint Derestyé, Noa, Hontérus-tér, Pojana, Magyarkő, Méhkeretek, Alsó- s Felső-Tömösre, félnapra 2 frt 50 kr, egész napra 4 frt. A bakon elhelyezett összes podgyász 20 kr, a kocsi belsejében elhelyezett podgyász díjmentes. Nappalnak vétetik május 1-étől szept. 30-ig 5 órától este 9-ig; október 1-től április 30-ig reggel 7 órától esti 6-ig. Éjjelnek vétetik nyáron este 9-től reggel 5-ig, télen este 6-tól reggel 7-ig. A kocsi belsejében tarifának kifüggesztve kell lenni. A városi határon kívüli meneteknél szabad egyezkedés van. A bérkocsi-tulajdonos köteles a fél kívánságára kocsiját, tekintet nélkül az időre és időjárásra, a fél lakása elé állítani a megszabott díj mellett. Minden kocsival egy megrendelési jegyzéknek kell lenni s csak az esetben utasítható el a fél, ha abban a megrendelő sajátkezűleg igazolja a rendelést. Minden kocsi-ban egy panaszkönyvnek kell lenni, melynek kiszakítható lapjára írja a fél esetleges panaszát. E lap — mely csak aláírással ellátva vehető figyelembe — akár a városkapitányságnál, vagy akár mely rendőrközegeknek átadható.

Az erdélyi Kárpátgyűlés „Brassó” szakosztályának választmányja elhatározta, hogy az E. M. K. E. brassóme gyei választmányának a közgyűléssel egybekapcsolt ünnepélyességekre való meghívását határozati javaslattal a f. hó 12-ikén tartandó közgyűlés napirendjére tűzi ki.

Rendőri hírek. (Lopás.) Tegnap éjjel egy ismeretlen tettes Balló József bolonyai vendéglős udvaráról behatolt a vendégszobába s az ott levő, mintegy 30—35 frtot tartalmazó pénzes fiókot ellopta. A gyanu egy idevaló napszamos ellen irányul.

Határrendezés. Tejkőaljáról vettünk tudósítást a határrendezési bizottság brassóme gyei szakaszának munkálkodásáról. A bizottság június 29-én Bodzavámban átvette a munkálatokat a háromszéki szakasztól. Június 30-án megalakult a bizottság a szabályszerű formák között s f. hó 1-én ment a Tejkőhavasra, oly uton, minőt csomaggal megterhelve talán még nem tett ember. Délig a bizottság erélyesen munkálkodott. Roll Gyula alispán elnök hazament Brassóba, átadva az elnökséget Tompa Sándor főjegyzőnek, ki addig marad künn, míg a munka teljesen folyamatba megy. 2-án délben hatalmas eső szakadt, akadályozva a bizottságot s a velők levő 32 napszámot munkájukban. A magyar s román bizottsági tagok között a legszebb egyetértés és barátság áll fenn; a térképező tisztek mindkét ország részéről nagyon ügyesek és kedvesek, a román polgári tagok pedig szintén végtelenül előzenyek, úgy hogy e szakasznak valóságos élvezet a munkája, eltekintve a természeti nehézségektől. Különben nem is lehet ez másképen, hisz csupa művelt, uri ember van együtt!

A földvári zavargáshoz. Iletékes helyről nyert figyelemztetés alapján megjegyezzük, hogy a derék csendőrök a zavargás alkalmával nem adtak vaklövést, a mit szabályaik tiltanak, hanem látva a figyelemztetés sikertelenségét, tüzet adtak. — Megjegyezzük még, hogy a csendőrök már a d. e. folyamán is jogosítva lettek volna, fegyverüket használni, csak nagy önfeláldozásuknak köszönhető, hogy vártak ezzel az utolsó perczig, mikor az már elkerülhetetlen volt. Krizbán az izgatottság még mindég nem csillapodott, úgy hogy a főszolgabíró még hétfőn este 6 csendőr kirendelését kérte táviratilag a helybeli szárnyparancsnokságtól, honnan azonnal ki is küldetett négy csendőr, nem lévén több rendelkezés alatt. Krizbán — hír szerint — 12 egyén fogatott el ujjában.

Elvi határozat iparügyben. A töldmivelés, ipar és kereskede mi miniszter kimondta, hogy rendezett tanácsú városokban az iparhatóságot a tanács képezvén, az iparügyek elintézésével megbízott előadó az ügyeket egészen az ítélet hozataláig előkészítheti és vezetheti ugyan, de az elsőfoku ítélet vagy határozat meghozatala a tanácsülésnek van fentartva.

A magyarok Parisban és a németek Magyarországon. E czim alatt következőket írja a „Párisi magyar Értesítő”: Akár csak a Bachkorszakban élne nek Magyarországon. — Leghamarabb befészkelte magát a német szellem az ugynevezett magyar királyi postahivatalokba. — Tisztelet a sok kivételnek, — de fájó szívvel kell számot adnunk két ily magy. kir. posta hivatal hazafias működéséről. Ezek egyike a pozsonyi nem lep meg annyira, minthogy tudjuk, hogy a krexelhuberek városában soha sem volt kedvelt a magyar szó és azért nem igen lepott meg, hogy a Pressburger Zeitung német érzelmű szerkesztője által visszaküldött lappeldányunkra a pozsonyi m. k. postahivatal nagy-

bölcsen azt írta: „Nicht angenommen”. Ennél sokkal megszegyenitőbb és fájdalmasb érzelmet keltett bennünk a jászberényi m. k. postahivatal hazafiatlan eljárása. — A „Lehel Kürtje”-számára beküldött „Párisi magyar értesítő” borítékára azt írták: In Jászberény existirt nicht. Szegény Lehel! ha ezt magad szemével olvasnád, kürtödet bizonyára nem Ottó fejedelem, hanem a jászberényi postamester fejéhez vágnád. Ha ez tény, akkor bizony jó volna azokra a postahivatalokra a közlekedési miniszter figyelmét feihivni.

Antiszemita zavargások. Mint Pozsonyból írják, a f. évi május 25-iki antiszemita zavargások ügyében f. hó 1-én tartják meg az ottani törvényszék előtt a végtárgyalást, mely valószínűleg két napot fog igénybe venni. A vádhatóságot Kramolin államügyész képviseli. Összesen tizenketten vannak vád alá helyezve, köztük az állítólag „rituális módon megölt” Bukits Anna nevű cseléd és számos kereskedő. A végtárgyalásra 40 tanut idéztek be.

Halálozás. Tauffer Ferencz, a kolozsvári kiségitő pénztár igazgatója, ki a pénztárt alapította, meghalt. Halálát arcz-rák okozta. Tauffer halála városzerte nagy részvétet keltett, közbecsülésben állott és átalánosan tisztelt férfi volt, kit a király a koronás arany érdemkereszttel tüntetett ki.

A petroleumlámpa. Sohr Anna urasszony házában, a káposztásmegyeri uton, 2-án nagy szerencsétlenség megtörténtét akadályozta meg néhány bátor férfi. A konyhában felrobbant egy petroleumlámpa, s a szétfolyó égő olaj meggyújtotta a cseléd ruháját. A szerencsétlen lány rémitő sikoltozására elősiettek a házban lévő vendégek, s pokróczokkal, takarókkal elnyomták a gyilkos tüzet, mely a cselédleányon csak néhány jelentéktelen égési sebet okozott.

A kolera ismét felütötte fejét Olaszországban. A kereskedelemügyi miniszter szigorú rendeletet bocsátott ki, mely szerint Nápolyból érkező minden szállítmány és utas orvosilag megvizsgálandó. Ez alkalmából figyelemztetjük a helyi hatóságokat, az óvintézkedéseknek idejekorán való megtételére. Elővigyázat nem árt!

Pozsony város képviselői közgyűlése, ama határozatát, hogy az 1882-iki zsidó zavargások karhatalommal való elnyomásáért járó 5000 frtnyi költséget a város ne fizesse meg, hanem indítson pert a miniszterium ellen — a miniszterium feloldotta és most már kilenczedszer elrendelte az azonnal végrehajtás terhe mellett való megfizetést. A felmerült viszály alkalmából elhatározta a városi közgyűlés, hogy az országgyűléshez kérvényt intéz, melyben a közigazgatási bíróság létesítését szorgalmazza.

Bécsbe szóló, mérsékelt áru menettérti jegyek kiadása a m. kir. államvasutak állomásairól. F. évi július hó 3-tól szeptember hó végeig, minden héten kétszer és pedig minden szerdán és szombaton, a bécsi jubiláris iparkiallítás alkalmából, a m. kir. államvasutak jelentékenyebb állomásairól a budapest-brucki vonal állomásai kivételével, melyek jelentékenyebb állomásairól Bécsbe szóló mérsékelt menettérti jegyek amugy is állandóan kiadatnak Budapest—Bruckon át Bécsbe s vissza szóló 33 százalékkal mérsékelt II. III. osztályu menettérti jegyek fognak kiadni. E jegyek 14 napig érvényesek s gyorsvonatok kivételével valamennyi személyszállító-vonatok használatára jogosítanak.

Emberáldozat Indiában. Nagpore nevű, Indiában fekvő helység mellett, nemrégiben egy 16 éves fiut áldoztak fel a hindu isteneknek, hogy azok jó aratással örvendeztessék meg az áldozókat. — A rendőrség ez ügyben vizsgálatot indított s attól tartanak, hogy e vaadallatis szokás egész Közép-Indiában el van terjedve.

A fogak gondozása és a száj tisztítása minden embernél oly élettelteltelt képez, hogy hanyagság e tekintetben a legrosszabb következményeket szokta maga után vonni, mint azt a fogfájásban és egyéb fog- és szájbajokban szenvedők óriási számánál látjuk. A fogak és száj gondozására legjobbak dr. Popp udvari fogorvos különféle szerei (ezek közt a világhírű Anaterin-szájviz), melyek már 40 év óta vannak kipróbálva és az egész művelt világon elterjedve. Kaphatók minden hazai gyógyszerárban.

Brassói piaci árfolyam.

— Adler L. Jakab jelentése. —

Brassó, 1888. július hó 4-én

Róman papirpénz a 20 frankos	8.48 vétel	8.50 eladá
ezüstpénz a 20	9.90	9.92
Napoleon d'or (aranypénz)	11.18	11.20
Török lira	10.18	10.20
Arany	5.84	5.86
Orosz papirrubel	117.—	118.—

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Sztérenyi József.

*) Ezen rovat alatt megjelent közleményekért nem vállal felelősséget a szerk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem - Brasso, ALEXI - Könyvtárműve. © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.